

SVERIGES INTERNATIONELLA BISTÅND

EN INTRODUKTION FÖR
BESLUTSFATTARE

SVERIGES INTERNATIONELLA BISTÅND

EN INTRODUKTION FÖR BESLUTSFATTARE

Stockholm, oktober 2026

Skribent: Åsa Thomasson

Redaktör: Christina Wassholm och Alexa Fagerberg

Form: Gabriel Holmbom

Tack till medlemmar i plattformen som generöst delat med sig av kunskap och erfarenhet i arbetet med brieften.

CONCORD
SVERIGE

Högbergsgatan 31A
116 20 Stockholm
www.concord.se

Innehåll

Sida

■	INLEDNING	5
1	BISTÅND GÖR SKILLNAD	6
2	EN OROLIG OMVÄRLD	8
3	TRENDER I DET INTERNATIONELLA BISTÅNDET	9
4	EN SAMSTÄMMIG POLITIK FÖR GLOBAL HÅLLBAR UTVECKLING	12
5	VARFÖR GER VI BISTÅND?	14
6	HIT GÅR SVERIGES INTERNATIONELLA BISTÅND	16
7	FLERA SORTERS BISTÅND	19
8	SÅ STYRS SVERIGES BISTÅND	23
9	BISTÅNDETS MÅL OCH PRINCIPER	25
10	DEFINITIONEN AV BISTÅND	28
11	FAKTA OCH VANLIGA PÅSTÅENDEN OM BISTÅND	29
12	FRAMTIDENS BISTÅNDS- OCH UTVECKLINGSPOLITIK	30
■	REFERENSER	32

INLEDNING

Internationellt bistånd och den globala utvecklingen står inför stora förändringar. För Sveriges riksdag innebär det att beslut om biståndets resurser och inriktning behöver fattas i ett alltmer komplext globalt sammanhang.

Denna rapport ger ledamöter i Sveriges riksdag en introduktion till internationellt bistånd. Den vänder sig särskilt till nya ledamöter i utrikesutskottet, som har ett centralt ansvar för att bereda riksdagens beslut om biståndets mål, budget och inriktning samt för att följa upp regeringens politik. Rapportens ambition är att bidra med underlag till välgrundade beslut och en nyanserad utvecklingspolitisk debatt.

- ▶ **Begränsade resurser tänjs till bristningsgränsen** när behoven växer och biståndet förväntas bidra till att möta allt fler och delvis nya globala utmaningar. I takt med att nationella prioriteringar får större genomslag i många givarländers politik förändras synen på biståndet. Trump-administrationens nedmontering av stora delar av USA:s bistånd under 2025 är det mest omfattande, men långt ifrån det enda exemplet på de drastiska förändringar som nu präglar det internationella biståndet. Konsekvenserna är redan betydande, och effekterna kommer att märkas under många år framöver.
- ▶ **Biståndets framtid handlar inte bara om nivån på en budget.** Den handlar om vilken roll Sverige och EU vill spela i en tid av växande globala behov, geopolitisk polarisering och press på det internationella samarbetet. Politikens utformning spelar stor roll för det svenska biståndets möjligheter att navigera i en föränderlig omvärld och bidra till långsiktig förändring som utgår från mänskliga rättigheter.
- ▶ **Internationellt bistånd är en pusselbit** i Sveriges och EU:s totala påverkan på den globala utvecklingen. Rapporten uppmärksammar även betydelsen av beslut inom andra områden som handel och investeringar, klimat, migration, beskattning, säkerhet och företags ansvar. Sveriges bidrag till de Globala målen i Agenda 2030 handlar om att föra en samstämmig politik som främjar, och inte motverkar, en global hållbar utveckling.
- ▶ **Rapporten ger en överblick över:**
 - biståndets globala sammanhang och aktuella trender,
 - vart Sveriges bistånd går och vilka som genomför det,
 - biståndets olika former samt centrala definitioner och begrepp,
 - biståndets mål, resultat och vägledande principer,
 - Sveriges internationella åtaganden och de viktigaste regelverken,
 - riksdagens styrning av biståndet och granskning av utvecklingspolitiken.
- ▶ **Vi står bakom denna skrift**

Plattformen CONCORD Sverige samlar svenska civilsamhällesorganisationer som arbetar för en rättvis och hållbar värld. Inom plattformen utbyter vi kunskap och erfarenheter, granskar EU:s och Sveriges biståndspolitik och verkar för att biståndet ska göra störst nytta för dem som behöver det mest.

BISTÅND GÖR SKILLNAD

Internationellt bistånd är en viktig del av arbetet för att bekämpa fattigdom, rädda liv och stärka marginaliserade människors möjligheter att påverka sina liv och samhällen.

Bistånd kan inte på egen hand utrota fattigdom, skapa demokrati, lyfta hela ekonomier eller stoppa klimatförändringarna. För det krävs också politiskt ledarskap och reformer som bygger fred, fungerande institutioner och välfärdssystem samt främjar företagande, investeringar, skatteintäkter och hållbar skuldhantering. Men ett rätt utformat bistånd kan bidra med resurser, kunskap och institutionellt stöd där andra finansieringskällor saknas eller inte når människor med störst behov, och kan göra stor skillnad för människors egen organisering för att lösa problem.

Biståndets resultat

Vilka insatser som är relevanta för att nå biståndets mål beror på sammanhanget: vilka hinder som på en given plats eller i en given situation håller människor kvar i fattigdom och förtryck, vilka förändringar som behövs och vilka aktörer som kan åstadkomma dem. Detta skiljer sig från land till land och från område till område. Biståndet förväntas bidra till både långsiktig påverkan på institutioner och samhällsstyrning och till mer närliggande, konkreta resultat. Biståndets resultat kan därför inte förenklas och fångas i ett enda mått. Styrningen av biståndet bör utgå från en sammantagen bild av bästa möjliga tillgängliga kunskap från utvärderingar, forskning och beprövad erfarenhet.¹

Bistånd bidrar till resultat på många områden, exempelvis:

- ▶ **Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter.** Till exempel att stärka oberoende medier och organisationer i det civila samhället som är centrala för att diskriminerade och missgynnade grupper ska kunna göra sina röster hörda och inkluderas i samhället.
- ▶ **Humanitärt stöd.** Vid konflikter och katastrofer finansiera exempelvis mat, vatten, sjukvård, utbildning, skydd och kontantstöd.
- ▶ **Ekonomisk utveckling.** Till exempel att bidra till jordbrukets produktivitet, infrastruktur som gör det lättare att nå marknader, och framför allt till stabila institutioner och spelregler för exempelvis småföretagande och handel.
- ▶ **Klimat och motståndskraft.** Till exempel stöd till hållbara jordbruksmetoder, informationssystem eller lokal planering kan stärka samhällens förmåga att hantera torka, översvämningar och förlust av biologisk mångfald.
- ▶ **Hälsa och SRHR.** Till exempel att förändra normer, göra vård tillgänglig och stärka system för hälsa och social trygghet. Globala hälsofonder och multilaterala aktörer kan samla resurser, pressa priser och bidra långsiktigt till nationella hälsosystem.

Förändring tar tid

Vissa resultat är direkta, exempelvis att barn vaccineras eller att skolor får rent vatten. Men även sådana insatser syftar ofta till långsiktiga vinster för exempelvis hälsa, flickors frihet och ekonomisk utveckling. Andra förändringar växer fram gradvis under lång tid. Under ett enskilt år kan man inte bygga upp ett mer jämställt markägande, ett återställt ekosystem eller en kvinnorrörelse med kraft att driva igenom samhällsreformer. Samtidigt ger långsiktigt arbete många olika delresultat på vägen. Om till exempel en organisation under flera år får stöd i sitt arbete för en lag mot barnaga, bygger den också upp förmåga och nätverk att driva andra barnrättsfrågor.

Framsteg kan bromsas av konflikter, ekonomiska kriser, naturkatastrofer, tvära kast i finansieringsprioriteringar eller motstånd från makthavare. Bakslag är en realitet där biståndet verkar. Men även i de svåraste situationerna visar forskning att det ändå lönar sig att arbeta för långsiktig förändring, med anpassade metoder.²

Förändringen skapas lokalt

Att i diskussioner om biståndet enbart betona Sveriges roll och prioriteringar ger en missvisande bild. Varaktig förändring skapas framför allt av människor, organisationer, företag och institutioner i de berörda samhällena. Biståndets uppgift är att stödja deras arbete, minska hinder och tillföra resurser, kunskap och politiskt utrymme.

Därmed skapas resultat i samspelet mellan lokalt ledarskap och internationellt stöd. Detta synsätt är viktigt för hur resultat redovisas. Biståndsaktörer bör inte ta åt sig hela äran för samhällsförändringar med många orsaker. Samtidigt bör biståndets bidrag inte osynliggöras bara för att en insats inte ensam kan förklara förändringen.

Alla biståndsinsatser lyckas inte

Att bistånd gör skillnad betyder inte att varje insats når sina mål. Projekt kan bygga på felaktiga antaganden, möta politiskt motstånd eller sakna lokal förankring. Maktförhållanden kan förbises, resurser användas ineffektivt och korruption hindra utvecklingen. Bistånd innebär många utmaningar och genomförs långt bort från de flesta svenska medborgare och beslutsfattare. Det gör att internationellt bistånd är bland de mest granskade och utvärderade statliga verksamheterna. En central del av biståndsarbete är att problem identifieras, åtgärdas, arbetet anpassas och leder till lärande.

Seriöst resultatarbete handlar inte om att undvika all risk, utan om att dra lärdomar om vad som ger resultat och varför. Om endast säkra, kortsiktigt mätbara resultat premieras riskerar biståndet att välja bort insatser där stödet behövs mest. Det är i riskfyllda och ojämlika situationer som fattigdom och förtryck frodas, och det är där biståndet behöver vara.

Frågan är inte om bistånd gör skillnad. Det är väl belagt i forskningen. De relevanta frågorna är vad som fungerar, för vem, och under vilka förutsättningar.

Frågan är inte om bistånd gör skillnad. Det är väl belagt i forskningen. De relevanta frågorna är vad som fungerar, för vem, och under vilka förutsättningar.

EN OROLIG OMVÄRLD

Under lång tid gick utvecklingen i världen framåt på flera viktiga områden: barnadödligheten halverades mellan 2000 och 2024, fattigdomen minskade, fler barn fick utbildning och mänskliga rättigheter stärktes. Det var resultat av långsiktigt arbete där svenskt bistånd spelade en viktig roll.

Det senaste decenniet har sammanlänkade globala kriser lett till stora bakslag. Vi befinner oss i något som liknar en perfekt storm av efterverkningarna av Covid-19-pandemin, ökade geopolitiska spänningar, mat- och bränsleprischocker i spåren av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, samt klimat- och miljökriserna. Det högsta priset för alla dessa kriser får de redan mest utsatta människorna betala.

Kriserna har lett till ökad fattigdom och hunger, accelererande klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald och ett ökat antal människor som lever i konfliktsituationer. En rad länder är fast i en ond cirkel av konflikt, sköra institutioner, utbredd fattigdom och kränkningar av mänskliga rättigheter med ytterst små inhemska resurser.

” ”

En rad länder är fast i en ond cirkel av konflikt, sköra institutioner, utbredd fattigdom och kränkningar av mänskliga rättigheter med ytterst små inhemska resurser.

Politiska utmaningar

Demokratin backar 2026 för tjugonde året i rad och 74 procent av världens befolkning lever i icke-demokratiska länder. En miljard människor lever i djupaste fattigdom och ett av fem barn växer upp i krig och konflikt.³ Just nu pågår 65 väpnade konflikter i världen – det högsta antalet sedan andra världskriget.⁴ 2025 ökade barnadödligheten för första gången på 25 år.⁵ Sammantaget har detta lett till att 15 procent av 169 delmål till Globala målen har gått bakåt till under 2015 års nivå och bara en tredjedel är på rätt spår.⁶

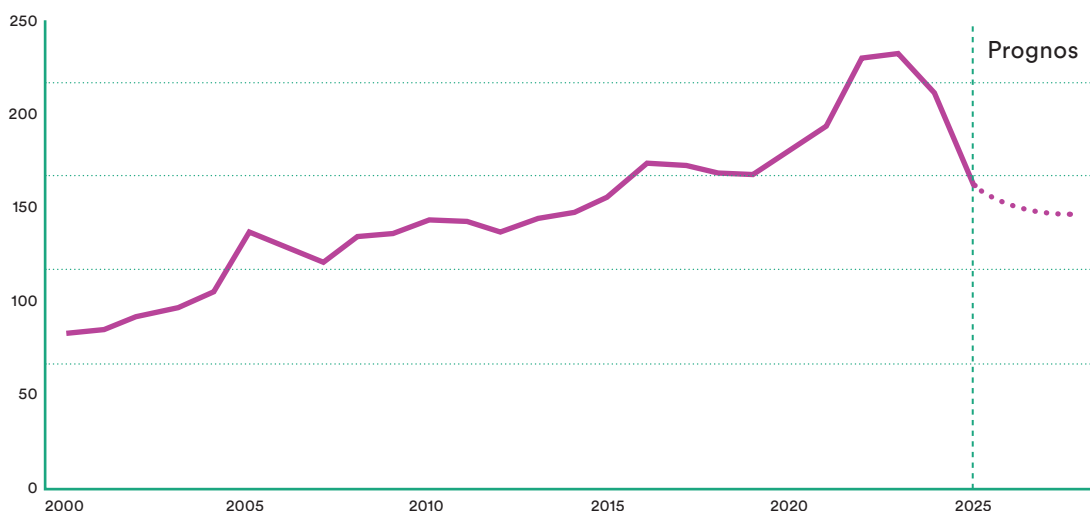
Samtidigt ser vi en kris i det globala samfundet och ett historiskt ras i det internationella biståndet – både det humanitära och utvecklingssamarbetet.⁷ En del av konsekvenserna av nedskärningarna syns i uppräkningsen här ovan, andra kommer vi att se först senare. En anledning till det minskade biståndet är den kostsamma militära upprustningen. I det omskakande säkerhetspolitiska läget gör många länder prioriteringen att satsa på militärt försvar och att minska sitt internationella engagemang för andra globala utmaningar.⁸

Det är dock en kortsiktig och ekonomiskt oklok prioritering. Att hantera konsekvenserna av uteblivna investeringar i en hållbar och fredlig utveckling – människor som tvingas på flykt, naturkatastrofer, torka, barn som inte får gå i skolan, pandemier – kostar många gånger mer än det förebyggande arbetet.⁹

TRENDER I DET INTERNATIONELLA BISTÅNDET

År 2025 skedde en historisk minskning av biståndet från OECD-länderna med nästan en fjärdedel, ner till under nivån som biståndet hade 2015 när Agenda 2030 antogs i FN.¹⁰ Minskningen inleddes 2024 från flera stora givarländer, och prognosen är fortsatta minskningar 2026.¹¹ Konsekvenserna är akuta för många människor i fattigdom och förtryck runt om i världen.

► Det globala biståndets utveckling (miljarder US dollar)

Källa: OECD, Preliminary Official Development Assistance Levels in 2025: Detailed Summary Note¹²

Sveriges bistånd följer på flera områden de globala trenderna. Här beskriver vi fyra aktuella skeenden.

Minskat bistånd

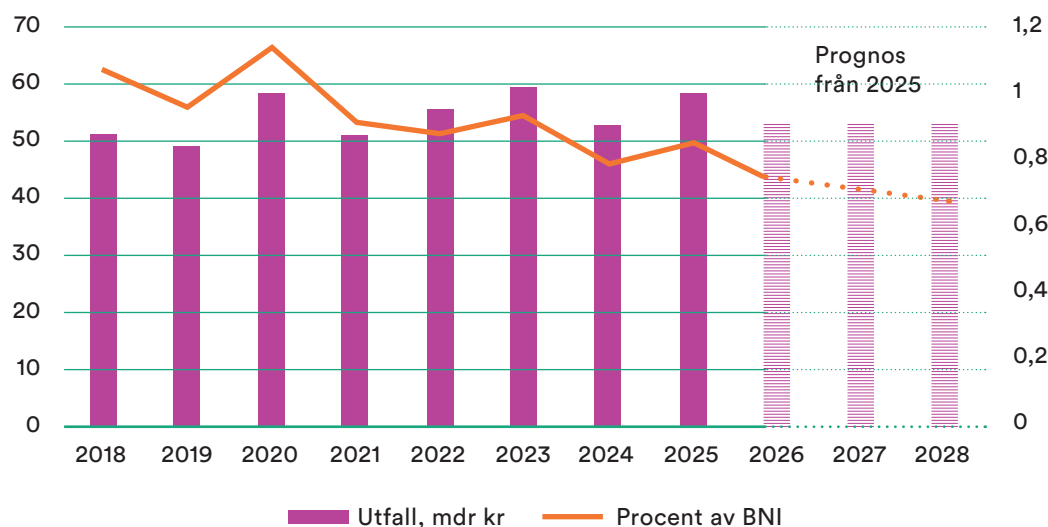
Nedmonteringen av USA:s biståndsmyndighet USAID präglade det internationella utvecklingssamarbetet under 2025. Även Storbritannien, Frankrike, Tyskland och Japan minskade sitt bistånd. USA stod för tre fjärdedelar av den totala nedgången, men minskningen omfattade 26 av de 34 medlemsländerna i OECD:s biståndskommitté DAC.¹³ Efter en viss ökning fram till 2023 har biståndet minskat i förhållande till höginkomstländernas samlade välstånd.

Sveriges bistånd i andel av BNI är tydligt nedåtgående sedan regeringen 2022 övergav åtagandet om en procent. År 2026 är skillnaden omkring 19 miljarder kronor mellan en procent av beräknad BNI och statens biståndsbudget.¹⁴ Sverige är fortfarande ett av fyra länder som når FN:s mål om minst 0,7 procent av BNI till bistånd. Om de senaste årens riktning skulle fortsätta riskerar Sverige dock att hamna under målet 2028.

Biståndsnivåer 2025

- OECD DAC-ländernas bistånd
0,26 % av sammanlagd bruttonationalinkomst 2025 (2024 = 0,33)
- EU-ländernas bistånd
0,42 % av sammanlagd bruttonationalinkomst 2025 (2024 = 0,49).

► Sveriges bistånd 2018-2028

Störst minskning i de mest utsatta länderna

Biståndet minskar särskilt kraftigt i länder där behoven är störst. År 2025 minskade det globala biståndet till Afrika söder om Sahara med 26,3 procent och till de minst utvecklade länderna med 25,8 procent.¹⁵ Samtidigt försvårar FN-systemets finansieringskris möjligheten att stödja utsatta människor och länder.

Sveriges bistånd till de minst utvecklade länderna minskade med 22 procent mellan 2024 och 2025, och nedskärningarna fortsätter 2026. Bistånd till Afrika, Asien, Latinamerika och Mellanöstern har minskats och pengar omfördelats till Ukraina.

Det internationella stödet till Ukraina har ökat kraftigt sedan Rysslands fullskaliga invasion 2022. Sverige är, efter Tyskland, den största biståndsgivaren till Ukraina bland EU-länderna i absoluta tal. Stödet till Ukraina har finansierats helt ur det befintliga biståndet, vilket inneburit att Sverige kraftigt minskat stödet till människor i delar av världen med mest utbredd fattigdom.¹⁶ EU-kommissionen har däremot finansierat stödet till Ukraina utöver det ordinarie utvecklingsbiståndet.¹⁷

Geopolitiska och inrikespolitiska intressen får större betydelse

Bistånd har alltid varit en del av utrikespolitiken. Att förebygga pandemier, konflikter, klimatkatastrofer och ekonomisk instabilitet ligger i alla länders intresse. På senare år har biståndet dock kopplats allt tydligare till säkerhet, migration, handel och geopolitik. Det kan öppna för nya resurser och samarbeten, men också skapa målkonflikter mellan fattiga människors rättigheter och givarländernas kortsiktiga intressen.

Konkurrensen med framför allt Kina har ökat givarländernas fokus på stora infrastrukturprojekt och på affärsmöjligheter för de egna företagen.¹⁸ Ett exempel är EU:s Global Gateway-strategi för investeringar i bland annat infrastruktur och digitalisering. Sådana satsningar kan bidra till utveckling, men riskerar att styra biståndet bort från områden med mest utbredd fattigdom, konflikter och svaga institutioner.¹⁹

Migration har samtidigt fått större utrymme i Sveriges och EU:s utvecklingsbistånd. Migration har enligt forskningen både positiva och negativa konsekvenser för berörda människor och värdsamhällen, men är inte i sig ett hinder för utveckling.²⁰ När givarländers inrikespolitiska prioriteringar får styra riskerar bistånd att utformas med svag evidens eller otillräckligt skydd för mänskliga rättigheter.

Nya roller i internationellt samarbete

Mycket har hänt sedan världen delades in i ”i-länder” och ”u-länder”. Låg- och medelinkomstländer har idag mycket olika förutsättningar, och flera länder har minskat sitt biståndsberoende. Vissa större utvecklingsländer är både mottagare och givare, medan flera Gulfstater har blivit betydande biståndsgivare i sina närområden. Kina är en central långivare och politisk aktör i många låg- och medelinkomstländer.²¹ Ryssland är ingen stor biståndsgivare men stärker sin diplomatiska närvaro, särskilt i Afrika. Det kan ge landet större inflytande när europeiska länder minskar sin närvaro.²²

En mer hoppfull trend i låg- och medelinkomstländer är höjda röster för lokalt ledd utveckling och mer jämlika internationella partnerskap.²³ Nedskärningarna i biståndet har också aktualiserat frågor om långsiktigt givarberoende. Ett exempel är Accra Reset, som syftar till att stärka afrikanska länders ledarskap över de offentliga hälsosystemen och minska beroendet av extern finansiering.²⁴

Även aktörskartan har breddats. Utvecklingssamarbete är i dag mindre av ett direkt samarbete mellan stater och mer av ett ekosystem, där multilaterala organisationer, banker, civilsamhälle, forskning, fackföreningar, stiftelser, myndigheter och företag har olika roller.

Konkurrensen med framför allt Kina har ökat givarländernas fokus på stora infrastrukturprojekt och på affärsmöjligheter för de egna företagen.

EN SAMSTÄMMIG POLITIK FÖR GLOBAL HÅLLBAR UTVECKLING

Politik för global utveckling är bredare än bistånds- och utrikespolitik. Sveriges politik inom exempelvis klimat, miljö, handel och export kan få konsekvenser för människor som lever i fattigdom och förtryck långt utanför Sveriges gränser. Sverige har också ett ansvar för genomförandet och finansieringen av Agenda 2030.

Sveriges politik för global utveckling

2003 fattade en enhällig riksdag beslut om Sveriges politik för global utveckling (PGU).²⁵ Det var en banbrytande politik som Sverige var först i världen med. Det beslutades att alla politikområden samstämmt ska bidra till en hållbar och rättvis utveckling och utgå från prioriteringar hos människor som lever i fattigdom. I Lissabonfördraget gjorde EU några år senare ett liknande åtagande, *Policy Coherence for Development*.²⁶

Målkonflikter är ofta oundvikliga och måste därför hanteras systematiskt i beslutsprocesserna. Det innebär att konsekvenser ska bedömas före beslut och följas upp i efterhand, så att politik som får negativa konsekvenser för mänskliga rättigheter, exempelvis rätten till mat, hälsa och mänsklig säkerhet, kan korrigeras.

Agenda 2030

Agenda 2030 och dess 17 Globala mål för hållbar utveckling gäller alla länder och omfattar fattigdomsbekämpning, hållbar utveckling, jämställdhet, fredliga och inkluderande samhällen samt miljö- och klimatåtaganden. Riksdagen har beslutat att Sverige ska genomföra Agenda 2030 genom en samstämmig politik nationellt och internationellt, präglad av principen att ingen ska lämnas utanför.

De senaste åren har regeringen nedprioriterat de Globala målen. En strategi för genomförandet saknas, departementens resurser har minskat, SCB:s finansiering för uppföljning har upphört och Agenda 2030 har tagits bort ur flera myndigheters regleringsbrev, inklusive styrningen av Sida. Reformagendan för biståndet och den nya utrikeshandelsstrategin saknar åtagandet om en samstämmig politik och betonar i stället svenska intressen. Flera beslut går därmed emot riksdagens åtagande.²⁷

Finansiering för hållbar utveckling

Parallellt med Agenda 2030 antog FN:s medlemsländer *Addis Ababa Action Agenda* om finansiering för hållbar utveckling. Förutom ökning av internationellt bistånd och klimatfinansiering, behövs också en rad reformer av system som idag missgynnar låg- och medelinkomstländer. Det handlar om bättre regelverk för handel och investeringar, mer inkluderande finansiella institutioner, möjligheter till forskning och teknikutveckling, och till stor del om nyckelfrågorna **skatt** och **skuld**.

Inhemska offentliga resurser, främst skatteintäkter, är den viktigaste finansieringskällan för de Globala målen i alla länder. Utvecklingsländer är mer beroende av skatter från företag och drabbas därför hårdare av multinationella företags skatteflykt. IMF uppskattar utvecklingsländers skatteförluster till omkring 200 miljarder USD per år (mer än det totala globala biståndet).²⁸ Det pågår ett initiativ för en FN-konvention för internationellt skattesamarbete.²⁹

Ett annat hinder är den ohållbara skuldsituationen som många låg- och medelinkomstländer befinner sig i. Resurser som behövs till hälsovård, utbildning och social trygghet går i stället till skuldbetalningar. Låg- och medelinkomstländernas skulder har sedan 2010 vuxit mer än dubbelt så snabbt som höginkomstländernas, samtidigt som deras räntor är betydligt högre.³⁰ På detta område har det tagits initiativ till en ny plattform för skuldsatta länder som ska ge dem en gemensam röst i relation till Parisklubben och andra långgivare.³¹

Särskilt i låginkomstländer är glappet mellan behov och finansiering enormt. De egna resurserna är för små och det internationella tillskottet likaså. Privat företagande och investeringar når sällan de mest utsatta länderna. Det totala utflödet av pengar från utvecklingsländer till rikare länder och så kallade skatteparadis, i form av till exempel skatteflykt och skuldbetalningar, är dessutom långt större än inflödet.³²

Låg- och medelinkomstländernas skulder har sedan 2010 vuxit mer än dubbelt så snabbt som höginkomstländernas, samtidigt som deras räntor är betydligt högre.

Tre processer att hålla koll på:

► Regeringens skrivelse till riksdagen om Sveriges genomförande av Agenda 2030 och samstämmighetspolitiken

Under mandatperioden avlämnas skrivelser i december 2026 och 2028. Regeringen är ålagd att vartannat år rapportera till riksdagen om genomförandet, nationellt och internationellt. Nästa skrivelse blir en chans för regeringen att höja kvaliteten på redovisningen efter att Riksrevisionen i en granskning 2025 identifierade en ovanligt lång lista med brister i styrningen.³³

► Diskussionen om nya globala mål post-2030 börjar

Under 2027 inleds formellt FN:s diskussioner om vad som ska följa efter Agenda 2030. Förhandlingarna väntas pågå i tre år och involvera medlemsstater, multilaterala organisationer, civilsamhälle, näringsliv, forskare och nationella parlament. Förhandlingarna inleds formellt under FN:s generalförsamling 2027, men arbetet med att ta fram positioner sätter igång innan dess.

► Finansieringsåtaganden från Sevilla ska genomföras

Det fjärde toppmötet för finansiering för hållbar utveckling hölls 2025 i Sevilla. Finansieringsagendan följs upp varje år i april på *Financing for Development Forum* i New York. Det finns flera pågående processer i FN, Världsbanken, IMF, WTO och OECD som knyter an till olika åtaganden om skattesamarbete, skuldhantering, förmånliga handelsvillkor, etcetera.

VARFÖR GER VI BISTÅND?

Internationellt bistånd kan motiveras på flera sätt och många argument överlappar. För att förstå biståndspolitikens utgångspunkter och målkonflikter redovisas här olika grunder till varför vi ger internationellt bistånd.

Mänskliga rättigheter

Den grundläggande utgångspunkten är alla människors lika rättigheter och mänsklig värdighet. Rätten att leva fri från fattigdom, hunger, våld och förtryck är inte beroende av var en människa är född. Viktiga principer i de mänskliga rättigheterna är jämlikhet, delaktighet, icke-diskriminering och ansvarsutkrävande. Det styr också hur biståndet bör genomföras: så att de som blivit marginaliserade kan förbättra sin situation, på sina egna villkor och genom att hålla sina beslutsfattare ansvariga för långsiktig samhällsförändring.

Fattigdom handlar inte bara om inkomst. Den innebär bristande tillgång till rättigheter, inflytande, resurser, säkerhet och möjlighet till exempelvis god hälsa och utbildning. Ojämlikhet och diskriminering påverkar vilka som får tillgång till samhällets resurser. Ett rättighetsperspektiv kräver en analys av vilka människor som saknar makt och varför. Mänskliga rättigheter innebär primärt skyldigheter för stater gentemot människor inom sin jurisdiktion. Internationella samfundet har ansvar att samarbeta, bistå vid humanitära katastrofer och stödja stater som saknar tillräckliga resurser för att förverkliga mänskliga rättigheter.

Demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och fred förstärker ofta varandra, och förebygger därmed andra hot mot hållbara samhällen. Öppna institutioner, oberoende medier, fungerande rättssystem och möjlighet till fredligt politiskt deltagande kan minska risken för våld och maktmissbruk. Biståndets roll är att stödja de aktörer som arbetar för demokratisk förändring, stärka utrymmet för deltagande och bidra till att stärka institutioner som kan utkrävas ansvar.

Ingen ska lämnas utanför

Principen *Leave No One Behind* innebär att de Globala målen ska omfatta alla och att människor i utsatthet ska prioriteras först och mest. Denna princip är styrande för all politik genom Sveriges handlingsplan för Agenda 2030. Jämfört med andra politikområden har biståndet en unik roll i att rikta resurser till de mest utsatta. Inom biståndet kan principen *Leave No One Behind* tillämpas genom frågor som:

- ▶ Vilka människor nås inte av nationella system?
- ▶ Vilka grupper saknar politiskt inflytande, diskrimineras eller marginaliseras?
- ▶ Var är behoven störst och alternativen till bistånd minst?
- ▶ Vem deltar i utformningen av biståndet?

Humanitärt ansvar

När människor drabbas av väpnad konflikt eller en naturkatastrof finns ett omedelbart ansvar att rädda liv, lindra nöd och skydda mänsklig värdighet. Humanitärt bistånd ska utgå enbart från behov och följa principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. Det humanitära motivet skiljer sig från långsiktigt utvecklingssamarbete. Samtidigt kan akut stöd inte ersätta arbete med konfliktorsaker, fredsbyggande,

motståndskraft och samhällsfunktioner, speciellt inte i dagens utdragna kriser. Akut hjälp, utvecklingsbistånd och fredsbyggande behöver samexistera och samverka. Att avveckla utvecklingsbistånd och fredsbyggande insatser på platser med humanitära kriser riskerar att förvärra krisens effekter och göra människor mer sårbara för kommande katastrofer.

Hantera gränsöverskridande utmaningar

Pandemier, klimatförändringar, kapitalflykt och väpnade konflikter får konsekvenser långt över nationsgränser. Internationellt samarbete är därför ett globalt ömsesidigt intresse. Inget land kan ensamt hantera omställning i gränsöverskridande frågor som klimat, biologisk mångfald, migration, fred, hälsa och ekonomisk stabilitet. Det är samtidigt viktigt att biståndet inte förväntas ta över ansvaret för alla internationella åtaganden, som klimatfinansiering. Då riskerar varje område att bli underfinansierat. Uttrycket ”ömsesidigt intresse” måste också användas med precision. Att ett rikt land vill minska migration är inte nödvändigtvis samma intresse som människor på flykt eller människor i ursprungsländer har.

Gemensamt ansvar och multilateralism

Bistånd är ett viktigt verktyg för att omsätta internationella åtaganden i praktiken. Agenda 2030 uttrycker att utvecklingen ska omfatta alla länder och att ingen ska lämnas utanför. Bistånd är en av de viktigaste finansieringskällorna för FN, Världsbanken och globala fonder för bland annat hälsa och klimat. Utan ett fungerande multilateralt system sätts samordning, global kunskap och rättsstatliga principer ur spel. Om den starkes rätt får råda i internationella relationer försätts de mest utsatta länderna i en ännu mer sårbar situation. En förutsättning för att det multilaterala systemet ska kunna fungera optimalt och hantera globala utmaningar där resurserna behövs är att medlemsstaterna ger kärnstöd.

Att avveckla utvecklingsbistånd och fredsbyggande insatser på platser med humanitära kriser riskerar att förvärra krisens effekter och göra människor mer sårbara för kommande katastrofer.

HIT GÅR SVERIGES INTERNATIONELLA BISTÅND

Biståndet är en stor verksamhet som skär över många teman, länder och organisationer, liksom över utgiftsområden i statens budget. Det finns därför flera sätt att skära kakan för att få en överblick över Sveriges internationella bistånd.

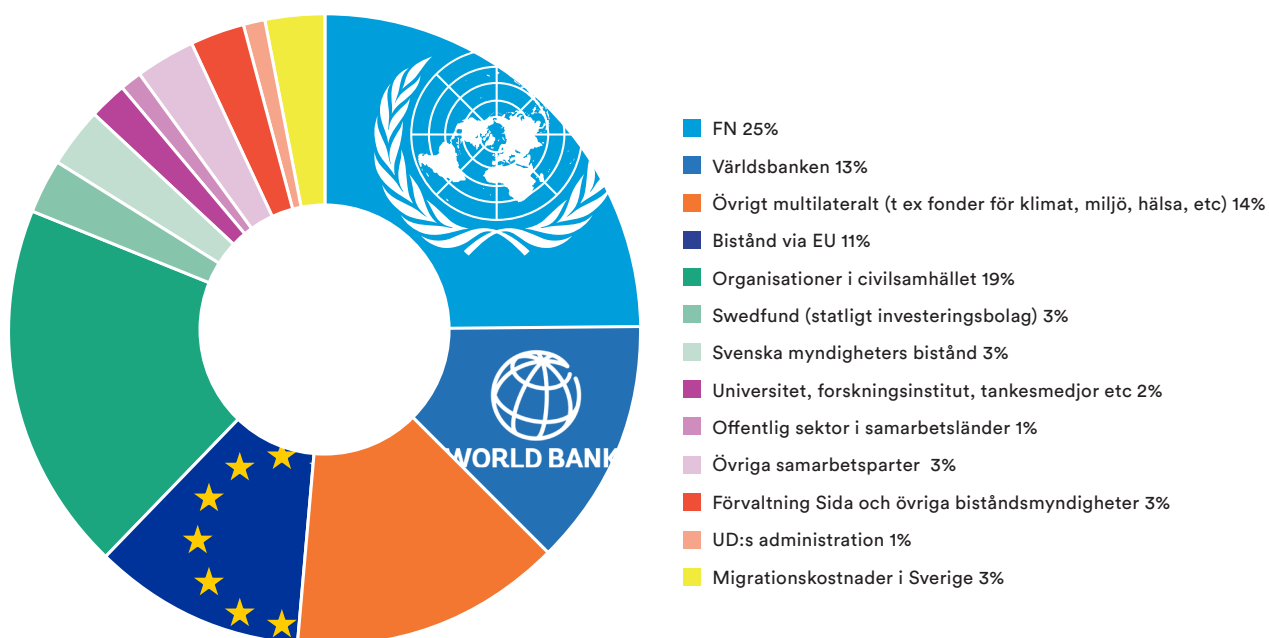
All fakta i det här avsnittet är hämtad och bearbetad från Openaid.se, statens budget och regeringens regleringsbrev till Sida. Informationen på Openaid.se har flera nivåer när det gäller exempelvis länder, sektorer, samarbetspartner och insatser, och vi har försökt sortera informationen på ett så överskådligt sätt som möjligt.

Vilka genomför Sveriges bistånd?

De största genomförarna av Sveriges internationella bistånd är FN (25 %) och organisationer i civilsamhället (19 %). Andra stora samarbetspartner är Världsbanken, EU och övriga multilaterala fonder och organisationer. EU:s bistånd som andel av det svenska biståndet har ökat över tid. Bistånd som tas till vissa inhemska kostnader för flyktingmottagande har varierat (ett tekniskt sett tillåtet men ofta kritiserat undantag i regelverket för bistånd). I övrigt har andelen bistånd via respektive genomförare hållit sig ganska likartad över tid.

Multilateralt stöd på Openaid.se grupperas under rubriken Ospecificerat, men i diagrammet har vi delat upp kategorin Ospecificerat på underkategorier.

► Genomförare och deras andel av biståndsbudgeten, i genomsnitt 2023-2025

Källa: Openaid.se

Vilka är de största samarbetsländerna?

Vilka länder som tar emot mest svenskt utvecklingsbistånd har ändrats i accelererande takt sedan 2022, med allra störst förändringar i budgeten under 2025 och 2026. Ukraina har sedan Rysslands fullskaliga invasion blivit det största samarbetslandet någonsin inom svenskt bistånd, med ungefär en femtedel av den totala biståndsbudgeten. Inga medel har skjutits till för att möjliggöra den ökningen. I stället har en kraftig omfördelning skett som innebär mer än en halvering av Sveriges bistånd till Afrika, Asien, Mellanöstern och Latinamerika 2021–2026.

Detta beror till stor del på att 13 av de tidigare 38 samarbetsländerna har fasats ut sedan 2024.³⁴ Elva av de utfasade länderna tillhör de enligt FN minst utvecklade länderna. Men minskningen av stödet beror också på att några av de fattigaste och mest fragila samarbetsländerna har fått större budgetminskningar jämfört med genomsnittet under de senaste åren. Det gäller bland andra Somalia och Sudan, där budgetarna för landstrategier minskade med över 70 procent mellan 2021 och 2026.

I listan över de största samarbetsländerna är det tydligt att fragila och konflikttrabbade länder som Sydsudan, Afghanistan och Somalia har prioriterats ner, framför allt till förmån för Ukraina och Moldavien, men också mer stabila lägre medelinkomstländer som Bangladesh, Kenya och Zambia där vissa möjligheter finns till synergier med handel. Listan i tabellen kommer att förändras ytterligare efter 2026 då till exempel Moçambique fasas ut.

► De 10 största mottagarländerna av Sveriges utvecklingsbistånd	PLACERING 2025	PLACERING 2021
Ukraina	1	(23)
Moçambique*	2	(2)
Zambia	3	(7)
Demokratiska republiken Kongo	4	(6)
Palestina	5	(11)
Etiopien	6	(10)
Kenya	7	(8)
Moldavien	8	(29)
Uganda	9	(5)
Bangladesh	10	(13)
Länder som var bland de 10 största mottagarna 2021		
Somalia	13	(1)
Tanzania*	14	(3)
Afghanistan*	25	(4)
Sydsudan*	47	(9)

* Länder som fasas ut före eller under 2026

Om man väger in även det humanitära biståndet skulle länder som Sudan och Syrien också finnas bland de tio största mottagarna. Uppdelningen av det multilaterala biståndet på samarbetsländer syns inte på Openaid.se, så ovan redovisas enbart bilateralt utvecklingsbistånd.

Inom vilka sektorer bidrar svenskt bistånd?

Biståndsstatistiken delas upp i sektorer, som samlas ihop i sektorkategorier. Den största sektorkategorin nedan (Ospecificerat) är det multilaterala stödet som inte delas upp i sektorer i Sveriges redovisning av biståndstatistiken. Det stödet redovisar multilaterala institutioner direkt till DAC. Andra stora sektorkategorier är Offentlig förvaltning och civilsamhället och Akut hjälp. Den sistnämnda är humanitärt bistånd och den förstnämnda innehåller många olika sektorer som har att göra med demokratisering, jämställdhet, institutionellt stöd, civilsamhällets kapacitet och möjligheter att verka fritt, samt även frågor som migration och arbete mot mäns våld mot kvinnor.

Sektorkategorier som har ökat de senaste fem åren är Ospecificerat (dvs det multilaterala biståndet) bland annat som en följd av stora stöd till Ukraina genom EU och Världsbanken. Energiförsörjning, generellt budgetstöd och återuppbyggnad har också ökat, samtliga med anledning av stöd till Ukraina.

Sektorkategorier vilkas andel av biståndet har minskat under senare år är hälsa, befolkningsfrågor och reproduktiv hälsa, övrig social infrastruktur, miljöskydd, jordbruk och flersektorstöd (där en stor anledning till minskningen är det kraftigt minskade biståndet till forskning). Utbildning samt vatten och sanitet låg på topp 15-listan 2021 (placering 12 och 14) och ligger 2025 på plats 16 och 17.

► De femton största sektorkategorierna i Sveriges internationella bistånd 2025

Ospecificerat	24,4 mdr kr (42%)
Offentlig förvaltning och civila samhället	8,7 mdkr (14,8%)
Akut hjälp	6,4 mdkr (11%)
Administrativa kostnader	2,6 mdkr (4,4%)
Näringsliv	2,1 mdkr (3,6%)
Flyktingkostnader i Sverige	1,9 mdkr (3,2%)
Energiförsörjning	1,4 mdkr (2,4%)
Miljöskydd	1,2 mdkr (2,1%)
Befolkningsfrågor och reproduktiv hälsa	1,2 mdkr (2%)
Flersektorstöd	1,2 mdkr (2%)
Hälsa	1,1 mdkr (1,9%)
Övrig social infrastruktur	1,1 mdkr (1,8%)
Generellt budgetstöd	1 mdkr (1,6%)
Jordbruk	0,7 mdkr (1,2%)
Återuppbyggnad och återanpassning	0,7 mdkr (1,2%)

FLERA SORTERS BISTÅND

Internationellt bistånd är samlingsnamnet för flera typer av finansiering och samarbeten med olika mål och metoder. Humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete har till exempel olika syften, styrning, principer och tidsperspektiv. I det här kapitlet går vi igenom vanliga begrepp som rör olika typer av bistånd.

Humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd

Utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd har olika mål, regler och tidsperspektiv.

	Humanitärt bistånd	Utvecklingssamarbete
Huvudsyfte	Rädda liv, lindra nöd och skydda mänsklig värdighet	Skapa förutsättningar för att människor i fattigdom och förtryck kan förändra sina levnadsvillkor
Utgångspunkt	Akuta behov	Fattigdom, rättigheter och långsiktiga utvecklingsmål
Tidsperspektiv	Omedelbart	Flerårigt och långsiktigt
Principer	Humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende	Rättighetsperspektiv, ingen ska lämnas utanför, fokus på hållbara resultat, lokalt ägarskap, ömsesidigt ansvar, partnerskap
Exempel	I kriser tillhandahålla mat, skydd, sjukvård, vatten och kontantstöd	Stöd till demokratisering och fred, hälsa och SRHR, försörjning, institutionell uppbyggnad och klimatanpassning

I praktiken är gränsen inte alltid skarp. Många kriser pågår under lång tid. En humanitär aktör kan behöva stödja vårdssystem under flera år, samtidigt som organisationer som har långsiktiga utvecklingsmål måste kunna agera flexibelt i konfliktfyllda och instabila miljöer.

Det talas därför ofta om sambandet mellan humanitärt stöd, utvecklingssamarbete och fredsbyggande (*triple nexus*). Det behövs samverkan för att undvika att insatser motverkar varandra, men det får aldrig riskera att försvaga de humanitära principerna.

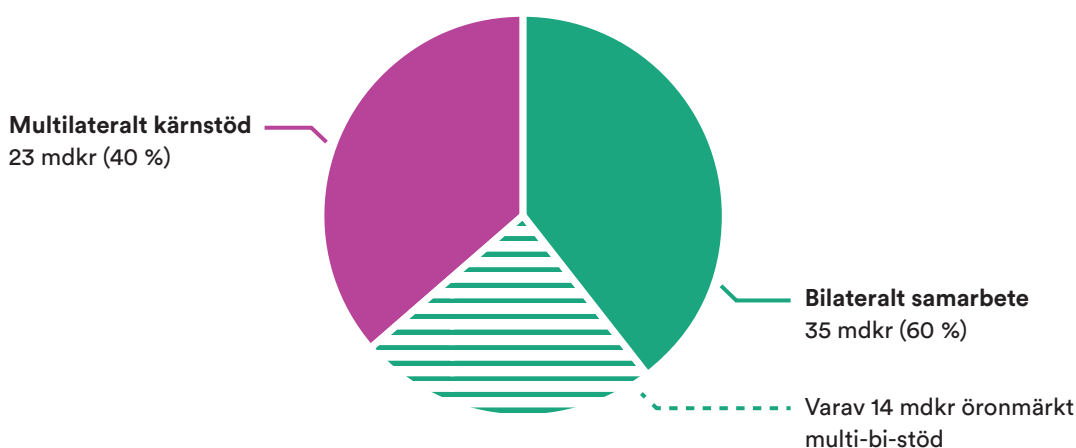
Multilateralt kärnstöd och bilateralt bistånd

Sedan finns också en rad användbara begrepp och definitioner för att klargöra hur bilateralt bistånd skiljer sig från det multilaterala. Multilateralt kärnstöd definieras som icke öronmärkt stöd direkt till en organisations centrala budget, bidrag inom utvecklingsbankernas påfyllnadsförhandlingar eller betalning av medlemsavgifter/-bidrag.

Bilateralt bistånd är allt bistånd som inte är multilateralt kärnstöd.

Sverige ger också bilateralt stöd till multilaterala organisationer. Sådant ”multi-bi-stöd” är öronmärkt bistånd genom multilaterala organisationer för specifika insatser, eller så kallad mjuk öronmärkning för bredare tematiska eller geografiska områden. Av det bilaterala samarbetet i bilden nedan är cirka 14 miljarder via multilaterala organisationer. Både Sida och UD ger multi-bi-stöd. Regeringens användning av mjuk öronmärkning till Ukraina har ökat kraftigt sedan 2022. Antalet FN-organ som får kärnstöd av Sverige har minskat under de senaste åren, med helt avbrutet stöd till bland andra UNRWA, UN-AIDS och UNDRR.

► Fördelning av Sveriges bistånd mellan kärnstöd och bilateralt stöd 2025

Civilsamhällesbistånd

Efter multilaterala organisationer är civilsamhället den största samarbetsparten i Sveriges bistånd. Civilsamhället är en arena världen över där människor möts för att organisera sig, bidra till gemensam nytta och glädje, lyfta frågor till den politiska dagordningen eller protestera mot maktmissbruk. Civilsamhället är centralt för demokratin som granskare av makten, genom att utkräva ansvar och lyfta fram röster som annars inte skulle höras. Det finns organisationer av många slag, inom alla tematiska områden och på alla nivåer från lokal till global.

Inom internationellt bistånd samverkar organisationer ofta över gränser i partnerskap och nätverk som bidrar till gemensamma mål. Inom biståndet är det både ett mål i sig självt att stärka civilsamhällets kapacitet och demokratiska utrymme, men organisationer är också samarbetspartner inom många andra målområden. Civilsamhället fyller också roller som dialogpartner inom utvecklingspolitiken.

Civilsamhällesorganisationer genomförde 10,8 miljarder kronor av det svenska biståndet 2025. Ungefär hälften av civilsamhällesstödet genomfördes genom avtal med internationella organisationer och nätverk, ungefär en tiondel genom avtal med organisationer baserade i ett mottagarland och cirka 40 procent genom avtal med organisationer baserade i Sverige eller något annat givarland (till exempel Norge, Danmark, Nederländerna, Storbritannien, Frankrike eller USA).

De strategier inom biståndet som finansierade mest av stödet till civilsamhällets arbete 2025 var den humanitära strategin (2,56 mdr kr), civilsamhällesstrategin (1,72 mdr kr), och strategin för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer (0,5 mdr kr). Finansieringen via civilsamhället har sjunkit något sedan 2021, men den totala summan är ändå relativt oförändrad, och samarbete med civilsamhällesorganisationer sker inom de flesta av strategierna som styr Sida.

Civilsamhällesstrategin med tillhörande ansökningsprocess omstrukturerades under 2024–2025 och processen mötte skarp kritik bland annat för att organisationer tvingades säga upp ingångna avtal med samarbetspartner i utvecklingsländer,³⁵ spelregler ändrades oförutsägbart under pågående ansökningsprocess³⁶ och ändringar av bland annat egenfinansiering genomfördes utan utredning på sätt som försvårade för framför allt mindre organisationer.³⁷

Inhemska migrationskostnader

En del utgifter som redovisas som bistånd används till flyktingmottagande i Sverige. År 2025 uppgick dessa så kallade flyktingavräkningar till 1,9 miljarder kronor. OECD:s biståndskommitté DAC tillåter att vissa kostnader för mottagande av asylsökande från biståndsberättigade länder finansieras med biståndsmedel under deras första tolv månader i mottagarlandet. Regelverket har dock kritiserats eftersom pengar som annars hade gått till internationellt utvecklingssamarbete i stället används i det egna landet.³⁸

Flyktingmottagandet redovisas formellt som bistånd till ”utvecklingsländer, ospecificerat”, trots att medlen används i Sverige. Detta är inkonsekvent mot övrig biståndsstatis- tik. Ett exempel: stöd till mottagande av ukrainska flyktingar i Moldavien redovisas som bistånd till Moldavien för att landet ska kunna uppfylla det folkrättsliga ansvar som alla länder har att ta emot människor som söker skydd.

Flyktingavräkningar bygger på Migrationsverkets prognoser över antalet asylsökande, vilka de senaste fem åren har varit högre än det faktiska utfallet. Oanvända medel har därför i regel återförts till biståndsbudgeten i efterföljande vårändringsbudget, förutom för 2022.

► Inhemska flyktingkostnader (miljarder kronor)

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Utfall	1	6	2,7	1,4	1,9			
Ursprunglig budget/preliminär beräkning	1,4	1,1+9,2*	4,2	1,6	3,5	2,8	1,4	1,1
Ej nyttjade asylavräkningar, återförda	0,4	(2,1)**	1,5	0,2	1,7			

* 2022 var ursprunglig prognos 1,1 mdr kr, och sedan frystes 9,2 mdr kr av biståndsbudgeten i beredskap för flyktingmottagande efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

** Delar av frysta medel fördes tillbaka till biståndet under 2022, men 2,1 miljarder kronor i outnyttjade medel återfördes aldrig.

Privatsektorbistånd

Inom biståndet har den privata sektorns roll varit växande de senaste tio-femton åren. Stöd till privata sektorn kan vara relevant framför allt i låginkomstländer, där mycket få investeringar sker idag. Stödet kan syfta till att skapa additionella investeringar, arbetstillfällen och hållbar utveckling.

Bistånd till privata sektorn uppfyller inte den internationella biståndsdefinitionens punkt om att biståndet ska ha karaktären av en gåva. Privatsektorbistånd sker inom vinstdrivande verksamheter, och därför har OECD DAC utvecklat ett särskilt kriterium om additionell utvecklingsnytta och -finansiering. Uppföljningen av privatsektorbistånd är särskilt noggrann för att det kriteriet är mer godtyckligt än gåvoregeln. Exempel på frågor för att avgöra additionalitet kan vara: Vilket utvecklingsproblem löser finansieringen? Vems är nyttan, hur påverkas människor, miljö och lokala företag? Skulle investeringen ha kunnat ske utan bistånd? Vad är relationen mellan hur mycket biståndsmedel det kostar och den ytterligare finansiering som genereras?

I Sveriges bistånd finns framför allt två instrument för utveckling genom stöd till privat sektor. Det ena är Sidas garantiinstrument, som i grova drag fungerar som en försäkring för att minska långivares eller investerares risk i affärer med utvecklingsnytta i låg- och medelinkomstländer. Själva biståndet är att investeraren får rabatt på sin garantiavgift, och mer rabatt ju fattigare landet är där investeringen sker. Sidas garantier kostar alltså relativt lite offentliga biståndsmedel för relativt stora affärer. Det andra är Swedfund, som investerar i företag och fonder i låg- och medelinkomstländer i syfte att stärka hållbart företagande och bidra till klimatomställningen.

Regeringen har också under senare år lanserat nya initiativ samordnade av Swedfund samt av Business Sweden för att öka svenska företags deltagande i utvecklingssamarbetet. Andra nya initiativ, som kreditgarantier administrerade av Exportkreditnämnden, faller enligt OECD DAC utanför definitionen för bistånd.³⁹

Övriga typer av bistånd

Biståndet ska bidra till att lösa en rad olika problem, och involverar därför många olika typer av samarbetsparter och metoder. Ett exempel är forskningssamarbete som sker mellan svenska och utländska universitet både via Sida och via Vetenskapsrådet (bådas anslag till forskning har minskat respektive avbrutits under den senaste mandatperioden).

Ett annat exempel är samarbete mellan myndigheter i utvecklingsländer och deras svenska motsvarigheter, som till exempel Statistiska Centralbyrån, Skatteverket, Polisen och Kommerskollegium. Det är ett sätt att bygga kapacitet och kunskap genom erfarenhetsutbyte och relativt ofta också utsända tekniska experter.

SÅ STYRS SVERIGES BISTÅND

Riksdagen beslutar om statens budget, biståndets övergripande mål och övergripande politiska ramar. Utrikesutskottets beredning av ärenden om internationellt utvecklingssamarbete ger det en central roll i att granska regeringens genomförande av bistånds- och utvecklingspolitiken.

Regeringen styr genom instruktioner, regleringsbrev, strategier, uppdrag och beslut om multilateralt stöd. Strategier anger mål, tidsperiod och ekonomisk ram och kan vara landstrategier, regionala och tematiska. Sida genomför en stor del av det svenska biståndet. Myndigheten analyserar förutsättningar, väljer partner, ingår avtal, följer upp resultat och hanterar risker. Sida genomför inte aktiviteter direkt, utan arbetar genom avtal med bland annat civilsamhällesorganisationer och multilaterala organisationer.

Återkoppling till riksdagen om biståndets resultat och om målkonflikter i utvecklingspolitiken är viktigt för att styrkedjan ska bygga på gjorda erfarenheter. Bland annat sker det genom regeringens resultatrapport i budgetpropositionen samt genom civilsamhällesorganisationers och andra biståndsaktörers information till folkvalda. Sida utvärderar sin verksamhet och även EBA, universitet, forskningsinstitut, medier och civilsamhälle bidrar till lärande och granskning.

Återkoppling till riksdagen om biståndets resultat och om målkonflikter i utvecklingspolitiken är viktigt för att styrkedjan ska bygga på gjorda erfarenheter.

Förenklad styrkedja för Sveriges bistånd

RIKSDAGEN beslutar om budget, övergripande mål och politiska ramar

REGERINGEN beslutar om policy, strategier, regleringsbrev och uppdrag

SIDA, REGERINGSKANSLIET OCH ANDRA MYNDIGHETER samarbetar med partner och ingår avtal

MULTILATERALA ORGANISATIONER, CIVILSAMHÄLLE, MYNDIGHETER OCH ANDRA PARTNER avtalar om insatser och samarbetar med lokala och nationella aktörer

LOKALA OCH NATIONELLA AKTÖRER genomför sin verksamhet med stöd av svenskt bistånd

RESULTAT FÖLJS UPP, utvärderas, rapporteras och återkopplas

RIKSDAGEN granskar och fattar nya beslut

Begrepp i biståndsbudgeten

Några begrepp som hjälper till att hålla koll på biståndet i statens budget:

- **Utgiftsområde (UO) 7 Internationellt bistånd** är avsnittet i statens budget där mycket av biståndet finns budgeterat. UO7 innehåller ett anslag för biståndsverksamheten samt förvaltningsanslag för Sida, Folke Bernadotteakademin, Nordiska Afrikainstitutet, anslag till Riksrevisionen och Expertgruppen för Biståndsanalys (EBA) för granskning och utvärdering, liksom anslag via övriga myndigheter som bedriver utvecklingssamarbete.
- **Biståndsbudgeten eller biståndsramen** är de två begrepp som används för Sveriges totala bistånd, vilket är pengarna i UO7 plus kostnader inom andra utgiftsområden som också räknas som bistånd. Det är exempelvis en del av EU-avgiften som räknas som Sveriges bidrag till EU:s bistånd, en del av UD:s och ambassadernas administration, vissa inhemska flyktingkostnader, samt medlemsavgifter och -bidrag till vissa internationella organisationer som hanteras av andra departement än UD.
- **Biståndsverksamheten** är anslag 1.1 under UO7. Där finns tolv anslagsposter som Sida beslutar om, både geografiska och tematiska, och tre stora anslagsposter som regeringen beslutar om. Budgeten för de anslagsposterna syns i regeringens regleringsbrev till Sida, eftersom Sida administrerar utbetalningarna kopplade till regeringens beslut.
- **ODA** (Official Development Assistance eller Officiellt utvecklingsbistånd) är begreppet för bistånd som faller inom ramen för den internationella biståndsdefinitionen i OECD DAC. Den preliminära statistiken över ODA släpps i april för föregående år. Den slutgiltiga statistiken granskas av DAC från augusti till december, då den publiceras. Av denna anledning är statistiken på Openaid.se ofta inte komplett för föregående år förrän under andra halvan av året efter.

Att läsa budgetens anslagsposter

I anslagsposterna för biståndsverksamheten (anslag 1.1) motsvarar vissa anslagsposter en enskild strategi. Det gäller till exempel stöd till civilsamhället samt till mänskliga rättigheter och demokrati. Andra anslagsposter samlar flera strategier, till exempel den för hållbar utveckling. Den posten samlar fem tematiska strategier: Hälsa och SRHR, Jämställdhet, Hållbar tillväxt, utbildning och grön omställning, Migration samt Fred. Det finns också fem geografiska anslagsposterna som är uppdelade per världsdel och samlar alla landstrategier och regionstrategier i respektive världsdel.

De övergripande prioriteringarna har genomslag i hela biståndet. Bidrag till exempelvis hälsa och SRHR går att hitta i både det multilaterala biståndet via exempelvis UNFPA och de globala hälsofonderna, i den särskilda tematiska strategin för hälsa och SRHR, i Afrikastrategin för SRHR, i många land- och regionstrategier, i civilsamhällesstrategin, och för krissituationer även i den humanitära strategin. En anledning till att det svenska biståndet till hälsa och SRHR har minskat de senaste åren är att stödet via landstrategier i framför allt de mest utsatta länderna har fasats ut eller minskats.⁴⁰

BISTÅNDETS MÅL OCH PRINCIPER

Sverige och EU har satt upp egna mål och prioriteringar för biståndet. Dessutom har de gjort en rad internationella åtaganden om bistånd. Dessa handlar bland annat om: biståndets nivå, hur mycket bistånd som ska gå till de minst utvecklade länderna, principer för hur biståndet mest effektivt kan bidra till utveckling, åtaganden om klimatfinansiering och om humanitärt bistånd.

I Sveriges bistånd ryms stöd med två olika mål:

- **Det internationella utvecklingssamarbetets mål** är att bidra till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Det är ett långsiktigt arbete som kräver en analys av grundorsaker till att människors rättigheter inte respekteras och ett stöd till de krafter som i sitt samhälle arbetar för att förändra och förbättra situationen.
- **Det humanitära biståndets mål** är att rädda liv, lindra nöd och skydda mänsklig värdighet. Det utgår från ett rättsligt ramverk som finns uttryckt i den internationella humanitära rätten och de humanitära principerna: humanitet, opartiskhet, neutralitet och självständighet.

EU:s utvecklingspolitik *European Consensus on Development* gäller för både EU-institutionerna och medlemsstaterna.

- **Huvudmålet med EU:s utvecklingssamarbete** är att utrota fattigdomen. Det målet är en del av EU:s grundfördrag (art. 21.2d). Unionens bistånd ska också bidra till att upprätthålla och främja grundläggande värderingar, intressen och principer som ska vägleda alla EU:s internationella relationer. I Lissabonfördraget (art. 3.5 samt 21.1) beskrivs dessa som: fred, säkerhet, hållbar utveckling, solidaritet och ömsesidig respekt mellan folken, fri och rättvis handel, utrotande av fattigdomen och skydd för mänskliga rättigheter, i synnerhet barns rättigheter, respekt för rättsstatens principer, FN-stadgan, internationell lag, demokrati och grundläggande friheter, respekt för mänsklig värdighet, jämlikhet.

Åtaganden om biståndets nivå

Sex av åtta partier i riksdagen står bakom den svenska principen om en procent av BNI i internationellt bistånd.⁴¹ På internationell nivå finns sedan 1970 målet om att ge minst 0,7 procent av BNI i bistånd. Sverige var det första landet i världen som nådde över detta mål, år 1975. Sedan dess har Sveriges bistånd i allmänhet levt upp till åtagandet om en procent och aldrig hamnat under 0,7 procent av BNI. Målet om minst 0,7 procent av BNI är ett åtagande i FN, inom EU och i den internationella agendan om finansiering för utveckling, senast bekräftat i åtagandena från det fjärde toppmötet i Sevilla 2025. Idag når endast de skandinaviska länderna och Luxemburg målet, men Tyskland, Storbritannien och Nederländerna har gjort det tidigare.

I den budgetproposition som lades fram hösten 2025 pekade riktningen mot att Sverige skulle missa 0,7-åtagandet år 2028.

Åtaganden om stöd till de minst utvecklade länderna

Det finns också ett åtagande om att minst 0,2 procent av höginkomstländernas BNI ska gå till de länder som av FN definieras som minst utvecklade. Det är länder som har låga inkomster och stora strukturella hinder för utveckling som påverkar till exempel hälsa, nutrition och utbildning. Båda åtagandena om biståndets nivå (minst 0,7 och minst 0,2) är delmål i Agenda 2030.

Sverige är ett av nio länder som uppfyller åtagandet till de mest utsatta länderna. Nivån på stödet har dock minskat kraftigt sedan 2024, och riskerar att hamna under 0,2 år 2026.⁴²

► Bistånd till de Minst Utvecklade Länderna (MUL)

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sveriges bilaterala stöd till MUL (% av BNI)	0,20	0,20	0,21	0,16	0,16	0,15	0,11
Sveriges totala stöd till MUL (inkl. multilateralt kärnstöd)	0,32	0,36	0,33	0,28	0,30	0,24	Publ. i dec 2026

Principerna för effektivt utvecklingssamarbete

För att lyfta fram och mäta kvalitet i biståndet finns de internationella principerna för effektivt utvecklingssamarbete.⁴³ De är:

► Nationellt ägarskap

Partnerländer ska leda sin egen utveckling och formulera sina utvecklingsplaner. Externa aktörer ska stödja snarare än styra, och se till att egna planer harmoniserar med nationella prioriteringar. Det är viktigt att nationella agendor är demokratiskt förankrade i det lokala civilsamhället.

► Fokus på resultat

Insatser ska utgå från mätbara resultat som förbättrar människors liv och stärker lokala system och kapacitet. Långsiktighet och förutsägbarhet är viktigt för hållbara resultat. Samordning mellan finansörer minskar fragmentering, administrativa bördor och dubbelarbete.

► Inkluderande partnerskap

Relevanta aktörer för den utveckling man vill uppnå bör delta, till exempel från regeringar, civilsamhälle, lokala aktörer, forskare, privata sektorn, parlament. Att investera i lokalt ledarskap, inklusive civilsamhällets och lokala myndigheters kapacitet ger resultat.

► Transparens och ömsesidigt ansvarsutkrävande

Alla aktörer ska kunna hållas ansvariga för gemensamma åtaganden. Öppen rapportering av finansiering och resultat ska ske, gärna genom internationella transparensstandarder och nationella uppföljningssystem.

Principerna förvaltas av det Globala Partnerskapet för Effektivt Utvecklingssamarbete (GPEDC).⁴⁴ Det gör regelbundna mätningar av hur både givare och mottagare lever upp till ett antal vedertagna indikatorer på effektivt bistånd.

Andra arenor där Sverige kan verka för biståndets kvalitet är OECD DAC, FN-systemet, utvecklingsbankerna, EU-samarbetet och olika former av biståndssamordning på landnivå. Ett exempel är åtaganden i OECD och EU om att ”avbinda” internationellt bistånd från krav på motprestationer i form av köp av varor eller tjänster från givarlandet. Bundet bistånd drar ner kostnadseffektiviteten med uppskattningsvis 15–30 procent jämfört med fri upphandling.⁴⁵ Under de senaste åren har Sverige introducerat nya former av bundet bistånd, till exempel via Exportkreditnämnden (EKN).⁴⁶ Före 2024 var Sveriges andel bundet bistånd nära noll.

Åtaganden om klimatfinansiering

Åtaganden från FN-förhandlingar om klimatfinansiering har inte satts i andelar av BNI utan i en total summa, 100 miljarder dollar årligen, vilket år 2035 ska ha ökat till 300 miljarder dollar per år.⁴⁷ Därutöver finns ett liknande åtagande om 20 miljarder dollar årligen till utvecklingsländers arbete för biologisk mångfald som ökar till 30 miljarder år 2030.

Klimatfinansiering och klimatbistånd är två olika begrepp, men i praktiken överlappar de ofta. Klimatfinansiering är det begrepp som används inom FN:s klimatkonvention och avser det stöd som länder rapporterar dit. Klimatbistånd är biståndsinsatser med klimatrelaterade mål eller delmål som rapporteras till OECD DAC. Vissa insatser räknas som klimatfinansiering utan att uppfylla biståndskriterierna, men i Sveriges fall handlar det om en mycket liten andel.

Flera beslut under klimatkonventionen slår fast att klimatfinansiering ska vara ”ny och additionell”, eftersom den bygger på ett särskilt åtagande från rika länder kopplat till deras historiska ansvar för klimatförändringarna. Samtidigt saknas en gemensam definition av vad detta innebär, och länder har valt att tolka det olika.

Finansieringsfrågan blir allt viktigare i takt med att klimatrelaterade behov ökar och de internationella målen höjs. Det nya klimatfinansieringsmålet på 300 miljarder USD per år motsvarar nästan det dubbla av dagens globala biståndsvolym. Allt bistånd behöver vara i linje med Parisavtalet om klimatet, det vill säga inte gå emot dess mål. Men allt bistånd kan inte bli klimatbistånd, då finns inga pengar kvar till andra behov som också ökar.

”

Finansieringsfrågan blir allt viktigare i takt med att klimatrelaterade behov ökar och de internationella målen höjs.

DEFINITIONEN AV BISTÅND

Vad får och får inte räknas som officiellt bistånd? Här lotsar vi dig igenom OECD DAC:s regelverk. Det kan tyckas krångligt, men utgångspunkten är enkel att minnas; bistånd ska ha som mål att bidra till utveckling och välfärd i låg- och medelinkomstländer.

En officiell definition av bistånd (*Official Development Assistance*, ODA) har gjorts genom överenskommelser i OECD:s biståndskommitté DAC.⁴⁸ DAC är ett politiskt organ för höginkomstländernas samarbete i biståndsfrågor. I korthet ska officiellt bistånd uppfylla samtliga följande kriterier:

- Överföringar av resurser
- Från offentlig sektor i givarländer (direkt och via utförare)
- Till mottagare på DAC:s lista över biståndsmottagande länder, territorier samt internationella organisationer
- I syfte att "bidra till ekonomisk utveckling och mänsklig välfärd i utvecklingsländer"
- Som är gåvor (*concessional*) eller den gåvoliknande delen av ett lån

Det är INTE resursflöden för:

- militära utgifter
- exportfrämjande
- migrationsrelaterade aktiviteter som inte utgår från biståndets syfte

Den internationella biståndsdefinitionen i sin helhet finns i *DAC Statistical Reporting Directives*.⁴⁹ Förutom detta regelverk ansvarar DAC för biståndsstatistik, forskning och lärande om bistånd och regelbundna biståndsgranskningar, så kallade *DAC peer reviews*.⁵⁰ Den senaste granskningen av Sveriges bistånd genomfördes 2026.

Förtydligande om migration

Flera givarländer vill använda bistånd för att stävja migration. Därför har DAC gjort ett förtydligande av vilka migrationsrelaterade aktiviteter som kan anses vara bistånd.⁵¹

Insatser som kan finansieras med bistånd inkluderar skydd av flyktingars och migranters rättigheter, säkert och värdigt återvändande från ett utvecklingsland till ett annat och trygg återintegrering, och att stärka positiva effekter av migration. Det som inte kan definieras som bistånd är exempelvis återvändande från givarländer⁵², påtvingat återvändande, gränskontroll och åtgärder för att motverka migration.

Övriga förtydliganden

DAC:s riktlinjer innehåller också förtydliganden om andra gråzoner inom biståndet, där tolkningar ibland har påverkats av andra mål hos givarna. Det gäller till exempel hantering av skuldavskrivningar, säkerhetsrelaterade aktiviteter, bistånd till privata sektorn och biståndsfinansierade flyktingkostnader i givarländer.

FAKTA OCH VANLIGA PÅSTÅENDEN OM BISTÅND

Svenskt bistånd har varit omdebatterat de senaste åren. En anledning är att regeringen under mandatperioden 2022–2026 genomförde stora förändringar som partier, ledarskribenter och biståndsexperter tyckte väldigt olika om. Bistånd är både komplext och sker långt bort från Sverige – det gör att debatten ibland bygger på upprepning av ogrundade påståenden.

CONCORD Sverige vill verka för en faktabaserad bistandsdebatt och tar därför löpande fram olika underlag till medlemmar, beslutsfattare och media. På vår hemsida finns fakta om biståndets effektivitet, hur mycket bistånd som går till stater, om korruption inom biståndet och vad forskningen säger om att använda bistånd som påtryckningsmedel i migrationspolitiken.

Några av de vanligaste påståendena om bistånd

Nedan följer några utdrag ur våra bemötanden av påståenden som används om bistånd i debatten och som sällan eller aldrig är så enkla som debattörer vill få det att verka. De längre resonemangen, och källor till det vi skriver, finns på concord.se.

► ”Biståndet är ineffektivt och ger inget resultat”

Det finns gott om dokumentation på att Sveriges bistånd ger resultat. Det går att utläsa i Sidas årsredovisning, regeringens budgetproposition, olika utvärderingar och biståndsorganisationers rapporter. I olika internationella jämförelser hamnar Sverige högt vad gäller effektivitet. Är allt bistånd effektivt och ger resultat? Nej. Precis som i alla andra verksamheter i samhället funkar en del saker bra och andra mindre bra. Forskning gjord av 2019 års mottagare av Riksbankens ekonomipris till Alfred Nobels minne tyder på att det inte finns någon enskild ”big idea” om hur fattigdomen kan utrotas. I stället handlar det om många olika och situationsanpassade lösningar. Internationellt bistånd handlar om olika metoder, arbetsområden, länder och människor med helt olika förutsättningar.

► ”Bistånd har betalats ut utan villkor eller redovisningskrav”

Svenskt bistånd kontrolleras mycket noggrant, troligtvis mer än något annat statsbidrag. Den intressanta frågan är vilken typ av styrning som är mest ändamålsenlig så att det blir balans mellan kontroll och resurser som läggs på rapportering i förhållande till kärnverksamheten.

► ”Vi ser en ökning av korruption i biståndet”

Det ligger i biståndets natur att verka i mycket svåra kontexter där korruption är vanligt. Att korruptionsmisstankar anmäls och utreds är positivt. Det mesta pekar på att en mycket liten andel av det totala biståndet faktiskt försvinner i korruption. Det går inte att uttala sig tvärsäkert om hur stor korruptionen är, eftersom den till sin natur är dold. De sammanställningar som till exempel Världsbanken och Sida har gjort av fall där korruption upptäckts och pengar krävts tillbaka kan mätas i promille av biståndet. Men det är osannolikt att det ger hela bilden. Andra försök att uppskatta hur mycket korruption som finns i olika länder har handlat om samhället i stort snarare än biståndsmedel. Till exempel uppskattas mutor i företags upphandlingar orsaka merkostnader om ett par procent av kostnaderna för affären.

FRAMTIDENS BISTÅNDS- OCH UTVECKLINGSPOLITIK

I en värld präglad av krig, klimatkris och växande ojämlikhet är frågan inte om internationellt samarbete behövs. Frågan är om Sverige är berett att bedriva det uthålligt, ansvarsfullt och tillsammans med de människor vars rättigheter och framtid står på spel.

Sverige har byggt upp erfarenhet och internationellt förtroende inom bland annat jämställdhet, demokrati, mänskliga rättigheter, fredsbyggande, global hälsa, miljö, barns rättigheter och stöd till civilsamhället. Sverige har viktiga mervärden i att bidra med långsiktighet, politisk dialog och finansiering av ”motvindsfrågor” som andra givare kan välja bort.

- ▶ **Sverige står inför ett vägval** i det internationella biståndet. Biståndet kan i ökande grad användas som finansieringsinstrument för skiftande svenska intressen. Eller så kan det vara ett långsiktigt internationellt åtagande grundat i mänskliga rättigheter, solidaritet, fattigdomsminskning, lokalt ägarskap och gemensamt ansvar.
- ▶ **Biståndets unika roll** finns i första hand där behoven är stora, de egna resurserna små och andra finansieringsalternativ begränsade. Det talar för en tydlig prioritering av människor i låginkomstländer, de minst utvecklade länderna, konfliktdrabbade och sårbara stater samt grupper som lämnas utanför nationella framsteg. För människor som lever i utsatthet i medelinkomstländer kan bistånd också spela en strategisk roll, men då genom att stödja mänskliga rättigheter, antikorrupsionsarbete, krav på reformer och institutionell förändring.
- ▶ **Det internationella samarbetet** befinner sig i en omvälvande tid. Mycket förändras i hur vi som land relaterar till vår omvärld. Det vi kan vara säkra på är att samarbete för en global hållbar utveckling kommer att se annorlunda ut i morgondagens värld.
- ▶ **Agenda 2030 ska föras i hamn**, en ny utvecklingspolitisk agenda formas och vägval görs i Sveriges biståndspolitik. Med tanke på de kraftiga nedskärningarna i Sveriges samarbeten i Afrika, Asien, Mellanöstern och Latinamerika är ett viktigt sådant beslut att säkerställa resurser till arbete både i Ukraina och i resten av världen.

Som folkets representanter kan ledamöter i Sveriges riksdag välja vilken värdegrund Sverige ska stå på i internationella förhandlingar och samarbeten. Det är viktigt för att forma framtidens agenda och arbetssätt för en mer hållbar och rättvis värld.

REFERENSER

- 1 Mats Hårsmar, Jan Pettersson, *Belägg för bistånd: rapport från en evidenskonferens*, Expertgruppen för biståndsanalys, 2026, <https://eba.se/current/belagg-for-bistand-rapport-fran-en-evidenskonferens> (Hämtad 2026-09-10)
- 2 OECD, *States of Fragility 2025*, OECD, 2025, https://www.oecd.org/en/publications/states-of-fragility-2025_81982370-en/full-report/perspectives-on-fragility_9c0b56ba.html#title-fa34c6fb0a (Hämtad 2026-09-10)
- 3 United Nations Development Programme (UNDP), *1,1 miljarder människor lever i flerdimensionell fattigdom, och nästan en halv miljard av dem lever i konfliktområden*, UNDP, 2024, <https://www.undp.org/sv/sweden/press-releases/11-miljarder-manniskor-lever-i-flerdimensionell-fattigdom-och-nastan-en-halv-miljard-av-dem-lever-i-konfliktomraden> (Hämtad 2026-09-15)
- 4 Sandra Gunnarsson, *UCDP: Rekordmånga konflikter mellan stater*, Uppsala universitet, 2026, <https://www.uu.se/nyheter/2026/2026-06-09-ucdp-rekordmanga-konflikter-mellan-stater> (Hämtad 2026-09-14)
- 5 Bill Gates, *2025 Goalkeepers Report: We Can't Stop at Almost*, Gates Foundation Goalkeepers, 2025, <https://goalkeepers.gatesfoundation.org/report/2025-report/#ExploretheData> (Hämtad 2026-09-15)
- 6 FN:s regionala informationskontor för Västeuropa (UNRIC), *De globala målen hjälper miljarder, men utmaningarna kvarstår*, UNRIC, 2026, <https://unric.org/sv/de-globala-malen-hjalper-miljarder-men-utmaningar-kvarstar> (Hämtad 2026-09-14)
- 7 CONCORD Sverige, *Historiskt ras i internationellt bistånd*, CONCORD Sverige, 2026, <https://press.concord.se/posts/pressreleases/historiskt-ras-i-internationellt-bistand> (Hämtad 2026-09-14)
- 8 Rädda Barnen, *520 miljoner barn växer upp i krig – Afrika värst drabbat*, Rädda Barnen, 2025, <https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/krig-och-konflikt/520-miljoner-barn-vaxer-upp-i-krig--afrika-varst-drabbat> (Hämtad 2026-09-15)
- 9 Hannes Mueller, m.fl., *The Urgency of Conflict Prevention - A Macroeconomic Perspective*, International Monetary Fund, 2024, <https://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2024/12/17/the-urgency-of-conflict-prevention-a-macroeconomic-perspective-559143> (Hämtad 2026-09-14)
- 10 OECD, *A historic decline in foreign aid: Preliminary 2025 ODA data*, OECD, 2026, <https://www.oecd.org/en/data/insights/data-explainers/2026/04/a-historic-decline-in-foreign-aid-preliminary-2025-oda-data.html> (Hämtad 2026-09-10)
- 11 OECD, *ODA projections for 2026 and the near-term: Implications for vulnerable countries and sectors*, OECD Policy Briefs, OECD, 2026, https://www.oecd.org/en/publications/oda-projections-for-2026-and-the-near-term_d7c74fa2-en.html (Hämtad 2026-09-10)
- 12 OECD, *Preliminary Official Development Assistance Levels in 2025: Detailed Summary Note*, OECD, 2026, [https://one.oecd.org/document/DCD\(2026\)8/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD(2026)8/en/pdf) (Hämtad 2026-09-10)
- 13 OECD, *Preliminary Official Development Assistance Levels in 2025: Detailed Summary Note*, OECD, 2026, [https://one.oecd.org/document/DCD\(2026\)8/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD(2026)8/en/pdf) (Hämtad 2026-09-10)
- 14 CONCORD Sverige, *Fem fakta om nedskärningarna i Sveriges bistånd*, CONCORD Sverige, 2026, <https://concord.se/fem-fakta-om-nedskarningarna-i-sveriges-bistand> (Hämtad 2026-09-10)
- 15 OECD, *Preliminary Official Development Assistance Levels in 2025: Detailed Summary Note*, OECD, 2026, [https://one.oecd.org/document/DCD\(2026\)8/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD(2026)8/en/pdf) (Hämtad 2026-09-10)
- 16 CONCORD Sverige, *Fem fakta om nedskärningarna i Sveriges bistånd*, CONCORD Sverige, 2026, <https://concord.se/fem-fakta-om-nedskarningarna-i-sveriges-bistand> (Hämtad 2026-09-10)
- 17 Europeiska kommissionen, *Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Global Eu- rope*, COM(2025) 551 final, 2025/0227 (COD), Bryssel, 16 juli 2025, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:7e530836-6311-11f0-bf4e-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (hämtad 2026-09-10), sid 23
- 18 Michael Schiffer, *Bistånd i en tid av global fragmentering*, Expertgruppen för biståndsanalys, 2026, <https://eba.se/current/bistand-i-en-tid-av-global-fragmentering> (Hämtad 2026-09-10)
- 19 European Centre for Development Policy Managment (ECDPM), *The Global Gateway and balancing EU interests with genuine partnerships*, ECDPM, 2026, <https://ecdpm.org/work/global-gateway-striking-balance-between-eu-interests-and-genuine-partnerships> (Hämtad 2026-09-14)
- 20 Robert E. B. Lucas, *Migration och utveckling: biståndets roll*, Delegationen för migrationsstudier, 2019, <https://www.delmi.se/publikationer/kunskapsoeversikt-och-pb-20195-migration-och-utveckling-bistaandets-roll> (Hämtad 2026-09-10)

- 21 Malin Oud, Oscar Almén (red.), *China as a Global Development Actor: Transforming the International Aid Landscape*, Expertgruppen för biståndsanalys, 2025, <https://eba.se/rapporter/china-as-a-global-development-actortransforming-the-internationalaid-landscape/23315/> (Hämtad 2026-09-10)
- 22 EBA-podden, "94. Maktkamp i Afrika: När väst backar och Ryssland flyttar fram", SoundCloud, 2026, https://soundcloud.com/user-715665386/94-maktkamp-i-afrika-naer?si=3cf846b127264f0cb7f58ffaa3c56241&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing (Hämtad 2026-09-10)
- 23 OECD, *Practical Guidelines for Supporting Locally Led Development: Menu of Options for Shifting Agency and Resources to Local Actors*, OECD, 2026, https://www.oecd.org/en/publications/practical-guidelines-for-supporting-locally-led-development_eaecf72b-en.html (Hämtad 2026-09-10)
- 24 The Chancery of the Accra Reset, *The Accra Reset*, 2026, <https://accrareset.org> (Hämtad 2026-09-10)
- 25 U.S. Department of State, *America First Global Health Strategy*, 2025, <https://www.state.gov/america-first-global-health-strategy> (hämtad 12 december 2025)
- 26 Directorate-General for International Partnerships, *Policy coherence for development*, European Union, Directorate-General for International Partnerships, u.å., https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/european-development-policy/policy-coherence-development_en (Hämtad 2026-09-07)
- 27 CONCORD Sverige, *Barometer 2024: Civilsamhällets granskning av Sveriges politik för global utveckling*, CONCORD Sverige, 2024, <https://concord.se/wp-content/uploads/2024/06/barometer-2024.pdf> (Hämtad 2026-09-10)
- 28 David A. Lipton, *Shining a Light: Bringing money out of the shadows means improving governance*, vol. 56, nr 3 International Monetary Fund (IMF), 2019, <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/022/0056/003/article-A002-en.xml> (Hämtad 2026-09-10)
- 29 United Nations, *Intergovernmental Negotiations for UN Framework Convention on International Tax Cooperation (UNFICIT)*, Department of Economic and Social Affairs, 2026, <https://financing.desa.un.org/unfkitc> (Hämtad 2026-09-10)
- 30 UN Trade and Development (UNCTAD), *A World of Debt 2025*, UNCTAD, 2025, <https://unctad.org/publication/world-of-debt> (Hämtad 2026-09-10)
- 31 United Nations, *Drowning in debt: New forum in Sevilla offers borrowers chance to rebalance the books*, UN News, 2025, <https://news.un.org/en/story/2025/07/1165196> (Hämtad 2026-09-10)
- 32 UNU-WIDER, *Estimating tax avoidance*, UNU-WIDER, 2017, <https://www.wider.unu.edu/publication/estimating-tax-avoidance> (Hämtad 2026-09-10) samt Sara Harcourt, Jorge Rivera, David McNair, *Net finance flows to developing countries turned negative in 2023*, ONE DATA & Analysis, 2025, <https://data.one.org/analysis/net-finance-flows-to-developing-countries> (Hämtad 2026-09-10)
- 33 Riksrevisionen, *Statens arbete med Agenda 2030*, RiR 2025:22, 2025, <https://www.riksrevisionen.se/granskningar/granskningsrapporter/2025/statens-arbete-med-agenda-2030.html> (Hämtad 2026-09-10)
- 34 Afghanistan, Bolivia, Burkina Faso, Irak, Jemen, Kambodja, Liberia, Mali, Moçambique, Myanmar, Sydsudan, Tanzania, Zimbabwe. Även en regional strategi i Asien har fasats ut.
- 35 CONCORD Sverige, *Sida säger upp avtal med organisationer i civilsamhället*, CONCORD Sverige, 2024, <https://concord.se/sida-sager-upp-avtal-med-organisationer-i-civilsamhallet> (Hämtad 2026-09-14)
- 36 CONCORD Sverige, *Öppet brev till Jakob Granit*, Sida, CONCORD Sverige, 2025, <https://concord.se/oppet-brev-till-jakob-granit-sida> (Hämtad 2026-09-14)
- 37 CONCORD Sverige, *Öppet brev till regeringen: Äventyra inte civilsamhällets möjligheter att verka*, CONCORD Sverige, 2024, <https://concord.se/oppet-brev-till-regeringen-aventyra-inte-civilsamhallets-mojligheter-att-verka> (Hämtad 2026-09-14)
- 38 Carsten Staur, *The elephant in the room: In-donor refugee costs*, OECD, 2023, <https://www.oecd.org/en/blogs/2023/05/the-elephant-in-the-room-in-donor-refugee-costs.html> (Hämtad 2026-09-14)
- 39 CONCORD Sverige, *Biståndsbudgetens satsningar på handel och exportfrämjande*, 2024, <https://concord.se/bistandsbudgetens-satsningar-pa-handel-och-exportframjande>
- 40 CONCORD Sverige, *Kritiskt läge 2026: Svensk och internationell finansiering för global hälsa och SRHR*, CONCORD Sverige, 2026, <https://concord.se/wp-content/uploads/2026/01/kritiskt-lage-rapport-halsofinansiering-2025.pdf> (Hämtad 2026-09-14)

- 41 Diakonia, *Diakonias partiledarenkät 2026*, Diakonia, 2026, <https://admin.diakonia.se/app/uploads/2026/06/Diakonias-partiledarenkat-2026.pdf> (Hämtad 2026-09-10)
- 42 Our World in Data, *Foreign aid given to least-developed countries as a share of donor's national income*, data från OECD bearbetade av Our World in Data, 2026, <https://ourworldindata.org/grapher/foreign-aid-given-to-least-developed-countries-as-a-share-of-donors-national-income?country=-SWE> (Hämtad 2026-09-10)
- 43 Global Partnership for Effective Development Co-operation, *Stronger Partnership for Sustainable Development, 2026*, <https://www.effectivecooperation.org> (Hämtad 2026-09-10)
- 44 Global Partnership for Effective Development Co-operation, *Stronger Partnership for Sustainable Development, 2026*, <https://www.effectivecooperation.org> (Hämtad 2026-09-10)
- 45 OECD Development Assistance Committee (DAC), *DAC Recommendation on Untying Official Development Assistance*, OECD Legal Instruments, 2026, <https://legalinstruments.oecd.org/public/doc/140/140.en.pdf> (Hämtad 2026-09-10)
- 46 Exportkreditnämnden (EKN), *Nytt finansieringsinstrument blir EKNS:s uppdrag*, EKN, 2025, <https://www.ekn.se/om-ekn/nyheter-och-evenemang/nyheter-pressemeddelanden/nytt-finansieringsinstrument-blir-ekns-uppdrag/> (Hämtad 2026-09-10)
- 47 CONCORD Sverige, *COP29: För lite, för vagt, för sent*, CONCORD Sverige, 2024, <https://concord.se/cop29-for-lite-for-vagt-for-sent> (Hämtad 2026-09-10)
- 48 OECD, *ODA eligibility and conditions*, OECD, u.å, <https://www.oecd.org/en/topics/oda-eligibility-and-conditions.html>
- 49 OECD, *Development finance statistics: Resources for reporting*, OECD, 2026, <https://www.oecd.org/en/data/insights/data-explainers/2024/10/resources-for-reporting-development-finance-statistics.html> (Hämtad 2026-09-15)
- 50 OECD, *Development co-operation peer reviews and learning*, OECD, 2024, [https://one.oecd.org/document/DCD\(2026\)8/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD(2026)8/en/pdf) (Hämtad 2026-09-10)
- 51 OECD, *Migration-related activities in official development assistance (ODA)*, OECD, u.å, <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/oda-eligibility-and-conditions/migration-related-activities-in-oda.html> (Hämtad 2026-09-10)
- 52 Det finns ett sällsynt undantag under reglerna för de så kallade asylavräkningarna, som i realiteten i Sverige innebär extremt få fall. Undantaget gäller att finansiera resan för personer som själva väljer att återvända innan de har fått beslut i sitt asylärende, och bara om detta sker inom 12 månader.

CONCORD Sverige är en plattform som samlar svenska civilsamhällesorganisationer. Tillsammans arbetar vi för en mer rättvis och hållbar värld genom att påverka svensk och europeisk utrikes- och utvecklingspolitik.

Vår vision är en hållbar värld utan fattigdom och orättvisor, där politiken främjar jämlikhet, jämställdhet och ansvar för kommande generationer, och där varje människa kan leva ett värdigt liv på lika villkor, fri från fattigdom och diskriminering.

CONCORD
SVERIGE

